

1. Referentie

Referentie	Kleinjan, M. & van de Mheen, D. (2009). <i>Oneigenlijk medicijngebruik onder Nederlandse jongeren: aard en omvang</i> . Rotterdam: IVO.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	978-90-74234-84-9
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Uit buitenlands onderzoek blijkt dat er een opwaartse trend is van oneigenlijk medicijngebruik onder jongeren. Tot voor kort was onbekend of het oneigenlijk gebruiken van geneesmiddelen voor de drugseffecten ook voorkomt onder Nederlandse jongeren. Om meer inzicht te krijgen in deze problematiek is het IVO overgegaan tot het uitvoeren van een grootschalig online surveyonderzoek onder Nederlandse jongeren in de leeftijdscategorie 14 tot en met 17 jaar. Dit onderzoek richt zich op het gebruik van geneesmiddelen die zowel op recept voorgeschreven dienen te worden door de (huis)arts, als op geneesmiddelen die zonder recept verkrijgbaar zijn (ook wel zelfzorgmedicijnen genoemd).

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Middelengebruik, algemene cijfers

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Stichting Volksbond Rotterdam en het Ministerie van VWS
Onderzoeker(s)	dr. Marloes Kleinjan prof. dr. Dike van de Mheen IVO Heemraadssingel 194 3021 DM Rotterdam Tel.: 010 425 33 66 secretariaat@ivo.nl

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	In welke mate komt het oneigenlijk gebruik van geneesmiddelen voor onder jongeren in Nederland?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeksmethode	grootschalig online surveyonderzoek
-------------------	-------------------------------------

Onderzochte groep	20347 Nederlandse jongeren in de leeftijdscategorie 14 tot en met 17 jaar
Bereik	Nationaal (Nederland)

7. Resultaten

	Dit onderzoek bevestigt dat oneigenlijk medicijngebruik ook onder Nederlandse jongeren voorkomt. Jongeren gebruiken verschillende soorten geneesmiddelen voor andere doeleinden dan waarvoor deze geneesmiddelen bedoeld zijn. Dit onderzoek toont aan dat 7,1% van de Nederlandse jongeren in de leeftijdscategorie 14 tot en met 17 jaar ooit receptgeneesmiddelen oneigenlijk heeft gebruikt. Wanneer naast receptgeneesmiddelen ook zelfzorgmedicatie wordt meegenomen is het gebruik 13%. Van de verschillende soorten geneesmiddelen worden zelfzorgmedicijnen onder Nederlandse jongeren het vaakst oneigenlijk gebruikt, gevolgd door pijnstillers op recept en ADHD-medicatie. Slaapmiddelen, angstmedicatie, astmamedicatie worden minder vaak oneigenlijk gebruikt. Jongeren beginnen gemiddeld rond hun 14de met het oneigenlijk gebruik en beginnen het vaakst met zelfzorgmedicatie. ADHD-medicatie wordt van de verschillende receptgeneesmiddelen het vaakst als eerste gebruikt. Het patroon van voortgezet gebruik laat zien dat een aanzienlijk deel van de jongeren niet alleen het gebruik van het eerst gebruikte middel doorzet, maar daarnaast ook andere geneesmiddelen gaat gebruiken. De resultaten lijken er op te wijzen dat veel jongeren voornamelijk sporadisch of op experimentele basis gebruiken en dat regelmatig en veelvuldig gebruik minder vaak voorkomt. Er zijn verschillen tussen de geneesmiddelen wat betreft de redenen van gebruik. ADHD-medicatie lijkt vaker dan andere geneesmiddelen door jongeren gebruikt te worden voor de lol of omdat het veiliger is dan straatdrugs. Pijnstillers op recept worden vaker dan andere geneesmiddelen door jongeren gebruikt te worden omdat hun vrienden dit ook doen. Slaapmiddelen worden voornamelijk gebruikt om te experimenteren of om de effecten van andere drugs of geneesmiddelen tegen te gaan, terwijl angstmedicatie vaak gebruikt te worden om high te worden, om de effecten van andere drugs of geneesmiddelen te versterken of omdat men verslaafd is aan het middel. Tot slot lijken zelfzorgmedicijnen vaker dan andere geneesmiddelen gebruikt te worden om beter te kunnen presteren of om zich beter te kunnen voelen. Jongeren blijken op diverse manieren aan voorschrift- en zelfzorgmedicijnen te komen. In het geval van receptgeneesmiddelen laat dit onderzoek zien dat jongeren voornamelijk via drie manieren aan receptgeneesmiddelen komen. Het merendeel van de jongeren blijkt receptgeneesmiddelen te verkrijgen via hun vrienden, via hun ouders of via de (huis)arts. Bovendien blijkt een substantieel deel van de jongeren zelfzorgmedicijnen te kopen bij de drogist, apotheek of supermarkt. Een groot deel van de jongeren blijkt niet alleen positieve effecten te ervaren als gevolg van het oneigenlijk gebruik, maar ook negatieve effecten. Het gegeven dat een aanzienlijk deel van de jongeren aangeeft negatieve gevolgen van het gebruik te ondervinden ondersteunt de notie dat oneigenlijk gebruik van geneesmiddelen niet vrij van risico's is. Jongeren lijken de risico's van het oneigenlijk gebruik te onderschatten. Zo blijken jongeren niet alleen geneesmiddelen oneigenlijk te gebruiken, maar deze geneesmiddelen ook in combinatie met andere middelen (waaronder alcohol) te gebruiken. Het is van belang dat erkend wordt dat oneigenlijk medicijngebruik een maatschappelijk gezondheidsprobleem is, mede omdat niet alleen jongeren maar ook hun ouders onvoldoende bewust zijn van de ernstige gezondheidsrisico's van oneigenlijk medicijngebruik. Preventiebeleid zou zich moeten richten op het verschaffen van adequate voorlichting aan jongeren zelf, aan ouders en ook aan scholen. Voor jongeren zelf is het vooral van belang dat ze inzien dat oneigenlijk medicijngebruik ernstige gezondheidsrisico's met zich kan meebrengen. Daarnaast kunnen beroepsgroepen in de gezondheidszorg alerter optreden en is voor zelfzorgmedicijnen een goede controle door apotheek en drogist van belang. Dit onderzoek laat zien dat de problematiek rondom oneigenlijk medicijngebruik onder jongeren ook in Nederland voorkomt en niet onderschat moet worden. Gezien de prevalentie van het oneigenlijk medicijngebruik en de risico's die dit gebruik met zich
--	---

	mee brengt, zou er meer aandacht moeten komen voor deze problematiek en is meer onderzoek naar dit onderwerp aan te bevelen.
--	--

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/